

633.812 : 631.5 (477.43 + 477.85)

ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИРОЩУВАННЯ ЛАВАНДИ СПРАВЖНЬОЇ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ ЗАХІДНОГО

Хоміна В. Я., доктор с.- г. наук, доцент,

Зелінська Н. М., аспірант

E-mail: natasha510@ukr.net

Подільський державний аграрно-технічний університет

Лаванда – пріоритетна ефіроолійна культура, що вирощується в Україні. Ефірна олія та інша продукція лаванди (конкрет, абсолют, біоконцентрат) широко використовуються в парфюмерно-косметичній, харчовій та фармацевтичній промисловостях. Загальновідомо, що ефіроолійні рослини мають бактерицидні властивості, містять біологічно активні речовини, амінокислоти, мікроелементи [1].

Лаванда – це багаторічна рослина, яка характеризується протиерозійними властивостями, може вирощуватися на еродованих, малопродуктивних, кам'янистих ґрунтах. Вирощування лаванди забезпечує і такі позитивні екологічні процеси, як збільшення біорізноманіття в агроєкосистемах, очищення повітря від патогенних бактерій за рахунок виділення ефірної олії з антисептичними властивостями, цінний медонос. У наш час зростає попит на натуральну рослинну сировину та ефірну олію лаванди. Вирощування цієї культури є економічно вигідним.

Окремі роботи присвячено вивченню інтродукції лаванди у зоні південного сходу [2-4], а також рослин родини *Lamiaceae* в умовах Херсонської області [5]. Одержані позитивні результати свідчать про перспективність досліджень з вивчення біології і біохімії, продуктивності й особливостей вирощування лаванди в умовах Миколаївської області для визначення доцільності введення даної рослини у культуру в зоні Південного Степу України.

Розробка технології вирощування лаванди у різних ґрунтово-кліматичних умовах представляє як наукову, так і практичну цінність, пов'язану з можливістю більш швидко створювати нові сорти, одержувати оздоровлений чистосортний посадковий матеріал, прискорити впровадження нових сортів у виробництво, а також інтенсивно розмножувати унікальні генотипи для забезпечення селекційних програм.

Для інтродукції лаванди в специфічні природно-кліматичні умови півдня України з посушливо-суховійними явищами і помірно-континентальним кліматом актуальним є вивчення морфо-біологічних особливостей та продуктивності лаванди. Лаванда – рослина південного клімату, світлолюбна, посухостійка і теплолюбна, але при дії екстремально низьких для зони Південного Степу України температур (порядку -25-30 °С), спостерігається пошкодження тканин рослин.

В умовах Лісостепу західного досліджень з технології вирощування лаванди не проводилось, або вони нам не відомі. Нами поставлено за мету вивчити в конкретних ґрунтово-кліматичних умовах вплив строків садіння, способів садіння та способів розмноження на продуктивність суцвіть лаванди справжньої. Закладались два досліді, які мали однакові схеми, проте різнилились за способами розмноження лаванди: поділом куща та відгалуженнями. Вивчалось два строки (фактор А): осінній – друга декада жовтня та весняний – друга декада квітня. Фактор В – схеми посадки (45x45 см), (60x60 см), (75x75 см). Результати досліджень показали перевагу осіннього строку садіння, на період цвітіння рослини цього строку сягали висоти 120-125 см, що на 29-36 штук перевищує весняний строк садіння. Рослини лаванди осіннього строку сівби сформували 13-15 пагонів на рослині, що в середньому на 4 шт. менше, ніж сформувалось на рослинах весняного строку сівби. Лаванду справжню можна вирощувати впродовж 25 років, звісно старші за віком рослини є більш продуктивними, їх урожайність може сягати 50 ц/га свіжих суцвіть. Оскільки наші рослини молоді, вони сформували урожайність в межах 19-22 ц/га. Схеми посадки впливали опосередковано, оскільки рослини ще молоді і навіть площа живлення 45x45 см – є задовільною.

Таким чином, в умовах Лісостепу західного лаванду справжню вирощувати доцільно.

Список використаної літератури

1. Либусь О.К., Роботягов В.Д., Кутько С.П., Хлыпенко Л.А. Эфирномасличные и пряноароматические. Херсон : Айлант, 2004. 272 с.
2. Белова І.В., Глумова Н.В., Карпова Г.Я. Особливості формування захисної відповіді ефіроолійних рослин на дію низьких температур і можливість використання екзогенних фізіологічно активних речовин для їх активації. Мат. XI конференції молодих вчених «Наукові, прикладні та освітні аспекти фізіології, генетики, біотехнології рослин і мікроорганізмів (Київ, 22-24 червня 2010 р.) Київ, 2010. С.18-25.
3. Якубович-Д'ячкова І. В. Агроценотичні основи підвищення продуктивності лаванди у передгір'ї Криму: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук, спец.: 06.01.09 «Рослинництво». Херсон, 2013. 20 с.
4. Свиденко Л. В. Биология роста и развития некоторых эфиромасличных растений в условиях Херсонской области. Бюлл. Никит. ботан. сада. 1998. Вып. 80. С. 98-100.
5. Свиденко Л. В. Биология роста и развития некоторых эфиромасличных растений в условиях Херсонской области. Бюлл. Никит. ботан. сада. 1998. Вып. 80. С. 98-100.